

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog „Sokolska prosvetu“

Ljubljana,
21. jula 1933.

Izlaže svakog petka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasni po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

God. IV
Broj 29

Bivstvo jugoslovenskog Sokolstva

Ugledna češkoslovačka privredna revija »Rok« posvetila je povodom našeg pokrajinskog sletu u Ljubljani svoj dvobroj 7–8 našoj zemlji. Među brojnim očišćenim članicama nalazi se na prvom mestu i članak o našem Sokolstvu pod gornjim naslovom od brata E. Gangla, koji ovde prenosimo u cestosti.

Jugoslovensko Sokolstvo hoće da bude svojinom jugoslovenskog naroda, udruženog u jednu ujedinjenu slobodnu državu! Jedan narod, jedna država jedno Sokolstvo!

Deklaracija iz god. 1924 u Zagrebu.

Pretstavnik jugoslovenskog Sokolstva i njegovog središnje vodstvo danas je Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije. Formalno udružili smo se u jedinstvenu sokolsku organizaciju god. 1919, kada je u Novom Sadu održan I sokolski sabor. Tu su zastupnici svih plemenskih sokolskih saveza — slovenačkog, hrvatskog i srpskog — zaključili njihovu likvidaciju i njihovo spajanje u jedno sokolsko telo. Na II sokolskom saboru u Zagrebu god. 1924 još više smo produbili i učvrstili svoje idejno i organizacijsko jedinstvo, a god. 1930 prešli smo u celini dragovoljno u novu formaciju, koju spominjem na početku.

Takvo — rekao bi — vanjsko naše združenje nije bilo moguće da se izvrši pre svetskog rata, jer smo mi južni Sloveni bili državno, politički i nacionalno raspršani i raskomadani na delove, da je nad nama lako i nesmetano gospodovala tudinska peta.

Ipač slovenski jug bio je po srcu, po duši i po mišljenju svojih najboljih sinova ujedinjen već mnogo pre, t. j. od časa, kada je pred 70 godinama pobedno pronašla do nas put sokolska ideja, koju je iz zlatnog Praga počeo da širi veliki duh prvog Sokola dr. Mirroslava Tirša. Sokolska ideja iskopala je pod tvrdavama neprijateljskih paklenih namisli uništenja svega Slovenskog nevidljive rovove, kroz koje se je pretakala od sreća do sreća živa slovenska svest, koja je imala i ima u Sokolstvu neisererno žarište.

Ta živa slovenska svest izražena i usredotočena u Sokolstvu imala je u vidu već za dobru polovinu stoljeća pred rat jedan jedini cilj: da svemu Slovenstvu na jugu, severu i istoku Europe izvojnički glavni uslov života, napretka i razvoja — slobodu! Za taj veliki cilj trebalo je živeti, trebalo je za njegovo obistinjenje raditi sa svim silama i sredstvima i za njihovu razvijati sve, također i život. Nije na svemu svetu plenumitijega i idealnijega cilja nego li je borba za slobodu, borba za sreću naroda, teška i ljeta borba, jer je to borba na život i smrt. Morali smo računati sa smrću pojedinca, a na smrt naroda nismo nikada mislili.

Zivot pojedinaca, darovani sreći naroda, uspinju se pod seme slavoluke pod kojima se i kroz koje vije triumfalni put narodne slobode i slave domovine! Pojedinačni umire — pada za ideale, kao seme na plodnu njivu. Narod ne može umrijeti, dokle njegovu dušu nose i prožimaju oni idealni, za koje umiru pojedinci. Smrt tisuća donosi život svima. Smrt je pravo na život, kao što je život poziv na rad i borbu. Umrati, da drugi žive, raditi i boriti se za celog života, upotrebiti vreme i put od zipke pa do groba za sreću drugih, sam biti u zahtevima poslednji, a u stvaranju dobara za druge prvi — to je sokolsko evangelje, veliko, sveto, noskovanje!

Što, dakle, hoćemo? — Hoćemo da uzgajamo sve prijatelje jugoslovenske narodnosti i drugih slovenskih narodnosti u Jugoslaviji telesno, duhovno i duševno do najviše mogućnosti savršenosti u smislu Tirševe sokolske ideje. Taj uzgoj mora da se provodi u narodnom, demokratskom i naprednom duhu, te treba da teži za tim, da uzgoj bude konačno pristupačan svemu narodu.

Uzgoj u navedenom duhu nalaze nam da se držimo gledom na narod i narodnost osnovnih sokolskih načela, kako ih je postavio dr. Tirš. Zato smo postali evolucijom Jugoslaveni, težeći za tim, da ideja sokolskog jedinstva prodre u cecu naš narod. Sokolstvo smatra nacionalnu svest bistvenim uslovom svestranog i zdravog razvoja našeg naroda. Sokolstvo je dužno da po-

tog nacionalnog impulsa, na koji ne deluje nijedan vanjski činitelj, te tako ono služi jedino načelu, telesnog, duhovnog i duševnog jačanja naroda u znaku većnog kretanja i načela, da s postignutim nismu nikada zadovoljni, već da težimo uvek za onim, što je još bolje i lepše, kročeći od Jugoslovenskog u Slovenstvu, od Slovenstva k čovječanstvu.

Pred nama su jasne naše zadaće. Tu nema ugibanja, okolišanja ni kompromisa. Jer hoćemo mnogo, jer hoćemo najviše što može da postigne čovečnja snaga sa svim naporom svoga zdravlja, uvereni smo, da narod kao celina potrebuje Sokolstvo. Ko Sokolstvo pravilno shvata, taj se rado održava njegovim užvišenim zadacama, taj mu služi nesrebično, jer zna, da je time u službi nacionalne kulture u najširem smislu reči, taj samoga sebe dariva, da s bogatstvom svoga zdravlja, stečenog i očuvanog vlastitim radom, obogaćuje narod, čiji je deo.

U takvom je radu i takvom žrtvovanju sokolski duh, koji treba da ovlađuje svakim pojedincem! Taj duh treba da pročisti svaki kut naše domovine, da pred svetom luči spoznaja se rasprše sve tmine, jer: Mi sami stvaramo svoju sudbinu i svoju budućnost! Jugoslovenski narod se oslanja sam na se i na ideale bratstva slovenskog Sokolstva, koji nas vežu u jedno veličanstveno telo. U svojoj dubokoj državljanskoj svesti treba svaki da traži čvrsto tlo svoje moralnoj i materijalnoj egzistenciji, koju narodu i domovini daje sokolski duh. Taj sokolski duh, duh mladosti, svežosti, borbenosti i radionjubljivosti, treba da kao vihor zahvatiti svu našu domovinu, da se digne u slavi i veličini u radu svoga Sokolstva!

To hoćemo! To hteti zov je jugoslovenskog Sokolstva, u čiju lepotu i snagu treba da veruje svna domovina, da bi ostala blagoslovljena i pobednošna u obrani naše nacionalne i državne slobode!

E. GANGL

Glasovi štampe o I pokrajinskom sletu

Saveza SKJ u Ljubljani

Odlični češki publicista o sletu

Jedan od najodličnijih čeških novinara i publicista br. Jan Hajšman, koji je u poslednje vreme postao naročito poznat i uvažen po svojoj krasnoj knjizi o češkom revolucionarnom radu za vreme rata, boravio je za vreme sleta u Ljubljani te je o sletu i o sletskim svečanostima izjavio ljubljanskom »Jutru« svoje uđeljenje, rekavši medu ostalim i ovo:

— Da ne ponavljam, što je bilo već napisano nekoliko puta, moram reći samo to, da mi se ljubljanski slet silno svidio. Javne vežbe, krasni nastup mornara, vežbe seoskih Sokola, — među kojima moram da spomenem jednog mladića, Bosanca, koji je kao odrasli muž vežbao s ostatim članovima — i još mnogo toga što me je neizrecivo oduševilo. Najviše pak divio sam se živopisnoj povorci mnoštva naroda, ujedinjenog pod sokolskim zastavama, kao i sjajnim manifestacijama ostalog građanstva, koje je pozdravljalo povorku. Dvećet se klanjam se svemu, što sam video i što mi je otvorio novi pogled u svet jugoslovenskog jedinstva. Narodno jedinstvo je svršen čin, i Ljubljana opojena radošću, obasipala mu je put cvećem.

Povorku sam gledao s nemim uđenjem i dubokim gaućem. Ta u tome video sam manifestaciju naroda, koga već 15 godina tiši teška poratna sveopća nevolja, — naroda, koji je još nedavno živeo u ropstvu, koji se je stotine i stotine godina borio proti raznih tudišnjim nasilnicima i koji je živeo u tako strašnim priljkama, da su mu tudi gospodari odričali pravo na čovečje dostojanstvo. Sećam se sokolskih sletova kod nas u Pragu i prispolabljaju ih s ljubljanskim. Pri tome ne gubim iz vida, da su mnogi od učesnika sleta moralni da pesače skoro po ceo dan, pa i dva, pre nego što su stigli do željeznice, koja ih je doveća u Ljubljani.

Engleski novinar Steed piše u svojim sećanjima o nezaboravnim utiscima, koje je proživeo na sokolskom sletu 1912 god., u Pragu, da je gledajući na ono silno sokolsko mnoštvo, govorio Masariku i Kramaržu, s kojima je bio na tribuni: »To je armija! Sto bi pak rekao Steed, kad bi video

ovu ljubljansku manifestaciju? U času, kada se pola Evrope svija u grčevima i bolovima, u Jugoslaviji je moguća takva veličanstvena manifestacija narodnog jedinstva, kakvu čoveku mogu dočarati jedino najsmeliji snovi.

Što sam video na sletu, rečiti je dokaz kulturnog naroda, koji jest i koji hoće da bude također i nadalje činitelj mira, rada i napretka. »Taj narod neće propasti, već će pobediti sve protivštine, kaže proročstvo naše knjeginja Libuše u Smetanovoj operi, i ta krasna melodija zvonila mi je u ušima za sve vreme, dok sam gledao sokolsku povorku. Divim se i duboko

poštujem jugoslovenski narod, koji je tako odlučno pokazao, da je svakog časa pripravan da brani svoju slobodu. Sloga i jedinstvo, koji su bili osnova nota ljubljanskog sleta, moraju da napune sreću svakog slovenskog domoljuba neizrecivom radošću.

Pri koncu velim još i ovo: Divim se Ljubljani, njenoj radinosti, poduzetnosti i snazi. Moram da kažem Česima i svojim braću iz Jugoslavije, da ćemo preko Ljubljane još čvršeći stisnuti ruke mi tamо do Šumave, Krkonosa i Tatre s braćom na Jadranu, Drini, Dunavu i Vardaru do samog Ohridskog Jezera. Kada su kod nas osnivali Soko, pred 70 godinama prva se je javila za to Ljubljana. U njoj, kao u Pragu, postao je Sokol zatočište, kamo je gledalo zatiranje Slovenstvo. Sokol je čuvao živog narodne svesti. Kamo smo došli nakon 70 godina? Da li se je sanjalo našim dedovima i prećima, da će njihovi unuci biti već slobodni i ujedinjeni? Blagodaran sam Ljubljani na doziku, koji je pri tome doprinela: Slovensko ina toliko moralnih i materijalnih sila, da će uvek ujedinjeno znatičiti čuvati svoju slobodu i izvođiti još i ono što je ostalo pod tuđom vlašću. Ljubljanski Vidovdan 1933 bio je nenadmašiva svenarodna manifestacija,

koja je desetima i desetima tisuća uila u srcu tvrdu veru u Slovenstvo i u njegovu sjajnu budućnost.«

Rumunski list o sletu u Ljubljani

Bukureštanški list »Neamul Române« donosi veoma iscrpan izveštaj o I pokrajinskom sletu Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Ljubljani, u kome, između ostalog, iznosi, kako su ljubljanske svečanosti bile jedinstvena manifestacija u istoriji jugoslovenskog Sokolstva i u nacionalnom životu uopće. List nadalje veli, da su ljubljanske svečanosti potsećale ne samo na borbe za oslobođenje jugoslovenskog naroda, već da su predstavljale i pobedu vidovdanske ideje, koja je najvidnije očišćena u jugoslovenskom Sokolstvu. Napominje, da je sokolski slet u Ljubljani bio prvobitno zamislen kao svečanost isključivo lokalnog značaja, ali kako su ovom sletu učestvovali toliki brojni predstavnici sokolskih društava iz cele Jugoslavije, kojih je bilo oko 30.000, to je ovaj slet bio jedna od najvećih sokolskih manifestacija, a ujedno i najrečitiji odgovor svima neprijateljima jugoslovenskog narodnog i državnog jedinstva.

Fašistička štampa o sletu u Ljubljani

Za »Popolo di Trieste« ljubljanski slet bio je »vojnička manifestacija sa čisto provokatornim ciljevima . . .«

Italijanska fašistička štampa ovoga puta uglavnom samo je u kratkim vestima registrovala naš pokrajinski slet u Ljubljani, i to bez komentara. Jedino tršćanski »Popolo di Trieste« nije mogao da o tome ne nadoda svoju, aludirajući pri tome na poznatu temu istaknutu s italijanske strane o vojničkom karakteru Sokolstva, a koja je onako sjajno doživela fijasko na konferenciji u Zenici. Nas ovakvo pisanje međutim nimalo ne čudi, samo dopisniku ovoga lista moglo bi se u ovo doba letnje sparne poželeti jedan dobar hladan tuš, da bi možda onda mogao nešto bistrije da zagleda istinu u oči... Ovakvo u svom broju od 5 o. m. piše o našem sletu sledeće:

— Još nisu zamrli odjeci najnovijih vojničkih manifestacija s očito provokatornim ciljem, pred očima predstavnika Kralja Aleksandra i jugoslovenske vlade, koje su priredene pred nekoliko dana u Ljubljani, gde je u potpunu vojničkom redu prodefilovalo 30.000 Sokola, među kojima 4000 češkoslovačkih i 200 ruskih. Značajno je, da su se pod izlikom proslave 70-godišnjice osnutka Sokolskog društva u Ljubljani, skupili članovi jedne čiste vojničke organizacije, u prisutnosti ogromnog broja gledalaca, na sajam par kilometara od italijanske granične, upravo u vreme, kad je iz Rima data plemenita inicijativa mira.

Jugoslovenska kao i češkoslovačka štampa istaknule su naročitu važnost ovog jedinstvenog vojničkog pronuncijskog pisanja plesljavog slovenskog, i manifestacije priredene u glavnom gradu Slovenije ostavile su čist dojam, da je sve to priredeno po dobro smisljenom planu, po naredenju odozgo, da bi se sve tu pokazala groteskna snaga lukavog mobilizovanog, da bi se još jednom očitovali ratnički ciljevi nemirnih naroda, koji još nisu našli svoju političku i nacionalnu stabilizaciju. I ovom prilikom kao i u drugim sličnim manifestacijama, nisu izostale aluzije na »vekovnog neprijatelja« i na »slovenski Jadran«, popraćene prve uverljivim povicima a druge frenetičnim odobravanjem neodgovornih masa.

Značajan je fakat, da su ovim plesljavim ispadima prisustvovali neki predstavnici strane štampe, od kojih nekoj nisu mogli ni primetiti čisto vojničko uređenje ovih sokolskih društava i ratnički duh kojim su zadržani, što je za pokudu u jednom takoj delikatnom momentu kao što je ovaj sada, kad se na sve strane vrše napori za osiguranje mira i za slogu naroda. —

Levo: Reljef u gipsu s Tirševim likom, dar ČOS Ljubljanskom Sokolu prigodom njegove 70-godišnjice.
Desno: Mramorna plaketa sa značkom I pokrajinskog sletu Saveza SKJ, dar Ljubljanskog Sokola poljskom češkoslovačkom Sokolstvu.

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Češkoslovački Sokoli na sletu u Lavovu

Češkoslovačko Sokolstvo ne propušta nikada prilike a da svojim dobroj učešćem ne uveliča veće priredbe i ostalog slovenskog Sokolstva, vršeći time veliko delo međusobnog zbiljavanja bratskih slovenskih naroda i jačanja sokolske misli. I ove godine, i ako je češkoslovačko Sokolstvo i samo kod kuće imalo mnogobrojnih velikih župskih priredaba, nije žalilo žrtava te je poslalo svoju jaku delegaciju sa dve vrste izabranih vežbača u Ameriku na slet češkoslovačkog Sokolstva u Čikago pod vodstvom staroste ČOS brata dr. Bukovskog, nadalje impozantnu ekspediciju od oko 3000 učesnika na naš pokrajinski slet u Ljubljani, ne računajući tu i određenje od 200 naraštajaca i naraštajica, pod vodstvom potstaroste ČOS brata Truhlarza, načelnika brata dr. Klingera, prosvetara brata Krejčija i člana predsedništva ČOS br. Havela, a zatim i veliku sokolsku ekspediciju od 500 učesnika na jubilarni slet malopoljske župe u Lavovu pod vodstvom potstarosti ČOS brata dr. Jurija Slavika, dok su načelnštvo zastupali br. Ninshaus i s. Bouškova. Ova brojna delegacija, koja je posetila braću Poljake, bila je svugde vrlo odusevljeno i srdačno primljena a naročito u Lavovu, gde je na sletu nastupilo 125 članova i članica sa zajedničkim vežbama koje su postigule silan uspeh.

Propagandni izlet Sokola Brno I u Slovačku

Sokolsko društvo Brno I u drugoj polovini jula priređuje propagandni izlet u Slovačku, kojom će prilikom prirediti nastupe i akademije u Novom Mestu nad Vahom, Trenčanskim Toplicama, Trenčinu, Bradlu, Pješťjanima, Slatcu, Banjskoj Bistrici, Zvolenu, Trnavi i u Bratislavu. Ovim izletom daće brnski Sokol pomenutim jedinicama moralnu potporu u njihovom teškom radu a zainteresovaće za Sokolstvo i šire mase naroda u tim krajevinama, gde je Sokolstvo još relativno mlado.

Iz ukrajinskog Sokila

Za narednu godinu spremaju ukrajinski Sokili svoj slet u Lavovu. Po svim društvinama vrše se već intenzivne pripreme, pa je u tu svrhu bio već lani održan u Lavovu kod društva Sokil-Batkovo, koje kao matično društvo vrši i dužnosti Saveza, prednjački tečaj, koji se ovog leta ponavlja. Članovi su do sada vežbali u narodnim nošnjama ili raznim sportskim dresovima, a sada je uvedeno jednobrazno vežbačko odelo, koje je potpuno sokolsko. Članice pak imadu sada pretpisane bele bluze i crne vežbačke hlačice. Ali ne samo vanjštinom i imenom, nego i po telovežbačkom sistemu nastoje Ukrajinci da se približe Tirševom Sokolstvu.

Kako će se vršiti pripreme za takmičenja u Pešti

Kako je poznato, odlučila je glavna skupština Međunarodne gimnastičke federacije u Lozani da se naredna međunarodna takmičenja održavaju 1934 god. u Budimpešti. Češkoslovačko Sokolstvo već je prijavilo svoje učešće i marljivo se sprema za ta važna takmičenja. Međunarodna takmičenja održavaju se svake druge godine, ali u prvotnom svojem obliku zapravo sveke četvrte godine. Kad su posle rata došla međunarodna gimnastička takmičenja u sklop olimpijada ispaljena je iz takmičarskog reda laka atletika, jer program olimpijada smatra laku atletiku kao posebnu granu. Stoga priređuje Međunarodna gimnastička federacija, uz takmičenja na olimpijadama, još i svoja posebna takmičenja, koja se održavaju uvek dve godine iza zad-

Kupujte poštanske marke I pokrajinskog sleta Saveza SKJ u Ljubljani!

S danom 31 avgusta o. g. ističe rok prodaje sletskih maraka sa slikom starešine Saveza SKJ, Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra.

Sletski odbor izdao je samo dve vrsti ovih maraka, i to po Din 0.75, koje se prodaju po Din 1.— te po Din 1.50, koje se prodaju po Din 2.—.

Pozivamo i molimo svu braću i sestre, trgovce, obrtnike i industrijalce, novčane zavode i uredе te Sokolstvu naklonjeno građanstvo da se do konca avgusta ove godine služi samim markama, čija je čista dobit namenjena fondu nama svima nezaboravnog I pokrajinskog sleta u Ljubljani.

Marke dobiju se kod svih poštanskih ureda kao takoder i u većim trgovinama.

Spomen - značke na I pokrajinski slet Saveza SKJ u Ljubljani

Gospodarski odbor Sletskog odbora I pokrajinskog sleta Saveza SKJ u Ljubljani ima još jednu manju kolicišnu sletskih značaka naraštajskih i članskih, koje prodaje kao spomen-značke na prošli slet u Ljubljani u cenu od Din 3.—. Značke naručuju se kod: Ljubljanskog Sokola, Narodni dom.

Zdravo!

Sletski odbor.

Osnovan Jugoslovenski sokolski savez u Americi

Na IV sletu Jugoslovenske sokolske župe u Čikagu, koji je održan u danima 1, 2, 3 i 4 o. m., kako nam javljaju prve vesti, osnovan je Jugoslovenski sokolski savez, u koji su se ujedinile Sokolska župa s Pacifika i Jugoslavenska sokolska župa u Čikagu. Stanje u ovaj savez izvršile su na sastanku u Čikagu delegacije objiju župa.

Ova koncentracija sokolskih snaga jugoslovenske emigracije u Americi znači novi korak jednom još snažnijem i uspešnijem radu jugoslovenskog Sokolstva u Americi, čemu se mi u domovini iskreno radujemo. Pozdravljujući najsrdačnije i bratski ovaj značajni dogadjaj našeg Sokolstva u Americi potpuno udruženo, poradi sa još mnogo više uspeha na širenju i jačanju sokolske misli među našim tamošnjim življem, — misli, koja će biti još jedna snažna duhovna veza sa svojom starom slobodnom i ujedinjenom domovinom, kao i veza sa svom velikom slovenskom sokolskom braćom.

Zahvala Malopoljske župe Savezu SKJ

Povodom učešća delegata Saveza SKJ na sletu Malopoljske župe u Lavovu, naš Savez primio je od ove župe sledeće zahvalno pismo:

— Draga i ljubljena braćo i sestre!

Oduševljeno proveli smo časove s Vašim delegatima na našem sletu u Lavovu pred spomenikom Kralja Jana III. Požalili smo, što Vas nije stiglo više, pa smo stoga s još većom srađenošću primili starostenu bratu dr. Bujića i zamjenika saveznog načelnika br. Vojinovića. Srdačno zahvaljujemo Savezu što nam je poslao svoje delegate te nećemo nikada moći zaboraviti ove dane u Lavovu, koji su učvrstili vezu

koji ujedno označuje i novu eru u njegovom dalnjem razvitku, čvrsto smo uvereni, da će i ostali njegovi delovi, koji su do danas još podosta organizacijski rascepmani, pristupiti ovom novom centralnom jugoslovenskom sokolskom vodstvu, odnosno njegovim udruženim župama, i time ujedno omogućiti da jugoslovensko Sokolstvo u Americi potpuno udruženo, poradi sa još mnogo više uspeha na širenju i jačanju sokolske misli među našim tamošnjim življem, — misli, koja će biti još jedna snažna duhovna veza sa svojom starom slobodnom i ujedinjenom domovinom, kao i veza sa svom velikom slovenskom sokolskom braćom.

sokolskog bratstva između jugoslovenskog i poljskog Sokolstva.

Jedan duh i jedno sreća neka vlađa na obala Jadrana i Baltika za daljnji razvoj celokupnog Slovenstva, neka taj duh jača naše snage i našu moć, da bi Sokolstvo stalo na čelo svih slovenskih naroda u borbi za lepšu i srećniju budućnost!

Zdravo! Czolem! —

Pored potpisa staroste, potstaroste, načelnika i načelnice Malopoljske župe te staroste Lavovskog okružja, pismo su potpisala i mnoga druga braća.

Sokolska privredna zadruga *

Na ovogodišnjoj glavnoj skupštini Saveza SKJ bilo je pokrenuto od saveznog gospodarskog otkesa pitanje ustanovljenja jedne sokolske štedne zadruge, a o čemu je uostalom bilo pišano već pre kao i posle ove savezne skupštine i u našem listu. Kako je ovo pitanje za naše Sokolstvo od neprocenjive važnosti, donosimo jedan načert pravila. »Sokolske privredne zadruge, ništa time ne prejudicirajući koначnom predlogu i rešenju ovoga pitanja, niti pogledu naziva, oblike i osnovice zadruge, već jedino u težnji, da bi što temeljitijim njegovim proučavanjem, sašlušavši i ostala stručna mišljenja, ustroj zadruge bio sa sokolsko idejne strane u duhu sokolskih načela, s praktične strane solidno zasnovan, potpuno provediv i od opće koristi po naše Sokolstvo, te koначno — kao najvažnije za ispravno funkcionalisanje — da je sa trgovackopravne strane, statutarno, potpuno dotočan i da počiva na najmodernijim načelima zadrugarstva. Svako drugo laičko eksperimentisanje u ovom pitanju mora se a limine najenergičnije odbiti, jer ova odlična zamisao treba da se proveđe u delo samo na najbolji i najuspešniji način po naše Sokolstvo, kao celinu. — Uredništvo.

»Danas više no ikada treba da je svakom jasno, da je zadrugarstvo najzdraviji oblik privrednog održanja i društvenog napretka.«

Aleksandar I.

Ovu je izjavu napisao vlastoručno na uvišenju Kralj.

Duboke su Njegove misli, kao što su Mu i dela velika. On, naš Otac i Skrbnik, oduvek nas upućuje, kojim putem nam je poći. Pomozimo, dakle, i olakšajmo Mu u Njegovom odgovornom i teškom radu, jer istodobno pomazemo i sebi i celokupnom svom narodu.

Braćo! Nismo zvani da naš narod dižemo i održajemo samo u kulturnom, prosvetnom i telesnom uzgoju — to je nekoć bilo dok bijasmo robovi — danas smo zvani i pozvani — u slobodnoj domovini — da už te ciljeve uzmešmo učešća i u svim javnim radovima koji bi mogli biti od opšte koristi.

Kako vidite, na prvu i najpreču dužnost upućuje nas Svojom izjavom naš ljubljeni Vladar. Organizujmo da kle u svim mogućnostima zadrugarstvo kao »najzdraviji oblik privrednog održanja i društvenog napretka«.

Eto, po ovoj ideji moći će mnogi od nas da dođe do svoje kućice, svoje slobodice; mnogi će se rešiti neprijatnog duga, na način da neće ni osetiti; mnogi trgovac, obrtnik i zanatlija moći će neosetno da proširi i poveća svoju radnju, i t. d.; a da ne govorim o onima koji će svoju štednu uvek u primeti i na raspolaženju naći.

Braćo i sestre, na posao! Naš prijatelj Soko zove nas na rad i suradnju, a da uzmognemo što pre Njegove ideale u našim redovima ostvariti, neka mi budu dozvoljeno, da Vam predložim — u vezi mog članka u »Sokolskom glasniku« od 14 aprila o. g. pod gornjim na-

* Članak s načrtom pravila zadruge bio je napisan za vidovdanski broj našeg lista, ali radi ograničenosti prostora u mogućnosti smo da ga objavimo tek danas. — Ur.

zadrugu odbiven. Ravnateljstvo zadruge dužno je tu žalbu podneti starešinstvu Saveza u jednakom roku, uz obrazloženje radi česa dotičnik u zadrugu nije primljen. Protiv zaključku starešinstva Saveza nema apelacije.

Član 7.

Članovi jamče za obvezu zadruge samo do iznosa svojih upisanih poslovnih udelu.

Poslovni udeli ove zadruge ne mogu biti podlogom zapleni ni od kojeg verovnik, osim same zadruge.

Član 8.

Svaki član učestvuje u zadrizi kroz deset godina u pojedinom »štendom gnezdu« najmanje s deset dinara mesečne uplate, kao jednim poslovnim udelom, na svakome pristoji pravo upisati neograničeni broj poslovnih udelu.

Svaki član stiče svoja zadržna prava već kod prve uplate upisanih poslovnih udelu.

Upisani poslovni udeli imaju se uvek plaćati unapred, a najkasnije do 10-tog u mesecu, i to:

a) članovi sokolskih jedinica: kod društava ili četa, kojemu dotični član pripada;

b) sokolske jedinice (savez, župe, društva i čete): izravno ravnateljstvu zadruge.

Ubrani novac poslaže jedinice ravnateljstvu zadruge najkasnije do 15-tog istog meseca uplatnicom poštanske štedionice, uz naročiti spisak iz kog će biti razvidno: koliko je ubranjeno od pojedinog lica u ime upisnine, glavnice, zakasnine kamata ili bilo kojih drugih pristojbi.

Za vodenje ovog posla staviće ravnateljstvo zadruge sokolskim jedinicama potreban materijal na raspolaganje.

Član 9.

Za svaki upisani poslovni ideo plaća se kod otvorenja pojedinog »štendog gnezda« — jednom za uvek — dva dinara u ime upisnine, koja se upotrebljava za pokriće troškova dotičnog »štendog gnezda«. Pričekat upisnine, koji se izvodi pokriće ovih troškova iskaže, mora se upisati u korist štipendijske zakladi Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Kako upisina, tako i prvi obrok upisnih poslovnih udelu imaju se platiti odmah kod predočenja pristupnice u smislu čl. 8. o. p.

Tom prvom uplatom dobiva član privremenu potvrdu zadruge od svoje jedinice, kod koje je uplata izvršena, a buduće mesečne obročne uplate potvrđujuće sokolske jedinice u štednu knjižicu.

Kada se član učišću štedna knjižica, u kojoj će biti uknjižena prva uplata glavnice s upisnim, sokolske jedinice oduzeće privremeno izdane potvrde i dostaviće ih ravnateljstvu zadruge.

Štedna knjižica biće providena označom »štendog gnezda« u kojem član učišćuje, brojem njegovih poslovnih udelu i uplaćenom glavnicom.

Ona lica, koja bi po odluci starešinstva Saveza u smislu čl. 6. c. p. bila odbijena, dobije natrag uplaćene poslovne udelu — uz povratak privremene potvrde dočito Štedne knjižice — dok upisina ostaje u korist zadruge.

Član 10.

Za svaku neredovitu i zakasnelo uplaćivanje poslovnih udelu — posle 10-og u mesecu, čl. 8. — plaća član uime zakasnine dvadeset i pet para po svakom upisnom poslovnom udelu i za svaki zakasni meseč.

Ubranu zakasninu iz svakog pojedinog »štendog gnezda« ima se koncem svake godine — pre zaključka knjižice — u celosti doplatiti štipendijskoj zakladi SSKJ i u njoj kojem slučaju ne može ju se smatrati prihodom zadruge.

Ako bi do dulje od šest meseci zaoštalo s uplaćivanjem svojih poslovnih udelu, toga će ravnateljstvo pismeno opomenuti da zaostatke namiri u vremenu od četrnaest dana od dana opomene. Ko ne bi ni posle tog roka svojoj dužnosti udovoljio, prestaje biti članom zadruge i nema prava glas na glavnim skupštinama, te će se s njime obraćunati kod likvidacije dotičnog »štendog gnezda« kome pripada.

Član 11.

Članstvo prestaje:

- a) smrću,
- b) prenosom poslovnih udelu na drugu licu i
- c) isključenjem.

Član 12.

U slučaju smrti člana, njegovi zakoniti ili oporučni naslednici postaju vlasnicima zadruge samo onda, ako ih ravnateljstvo kao takove primi. U

Član 14.

Ako član umre bez zakonitih ili oporučnih neštednika, njegovi uplaćeni poslovni udeli pripadaju zajedno s eventualnim dobikom zadrži, koji će se likvidirati tri godine iza smrti umelog člana i otpadajući iznos oknužiće se u korist pričuvne zaklade.

Član 15.

Svoje poslovne udele može član — deščomili ili u celosti — ustupiti ili prodati i drugom licu, u koliko ispunjava odredbe čl. 5 slova a) o. p., i u koliko ga ravnateljstvo kao takav primi. Stari član ostaje napravni zadrži, za sve obaveze, koje proizlaze iz ovih pravila, sve do te do kada nije prenos na novog člana odobren po ravnateljstvu.

Novi član iza kako bude primljen, dužan je platiti jedan dinar za svaki preuzeti dotično kupljeni poslovni ideo, u ime prenosnine u korist stipendijske zaklade SSKJ.

Član 16.

Zaključkom ravnateljstva član može biti isključen:

a) kada bude suden radi zločina počinjanoga iz koristljubija, ili drugog kojeg nedoličnog čina;

b) kada istupi kao član iz sokolskih redova, bilo svojom vlastitom voljom, bilo s kojih drugih razloga;

c) kada radi na štetu i ugled države, Sokolstva i ove zadruge.

S isključenim članom obračunaće se odmah, te će mu se poslovni udeli povratiti s razmernim dobikom dotično gubitkom, u koliko nije zadruži dužan. Ako je zadruži dužan mora vratiti pozajmljenu glavnici s pripacima bez obzira na ugovoren rok otplate, a u koliko sam ne može da plati, imaju se prinudit jameci da oni dug bezodvlačno namire.

Izključeni član ne može više biti članom ove zadruge, a o isključenju dobiće pismenu obavest.

Član 17.

Ako koji član izgubi štendnu knjižicu, obaveštice zadrugu, koja će na osnovu toga, a na trošak vlasnika, povesti sudbeni usmrteni postupak. Po provedenoj usmrtnosti, izdaće se vlasniku duplikat štendne knjižice uz naplatu vrednosti.

III Glava.
O davanju zajmova

Član 18.

Sav uloženi novac davaće zadruga samo svojim članovima kao zajmove, nakon što su tri meseca besprekidno uplaćeni mesečni poslovni udeli, i po redu kako molbe za zajam stižu.

Zajmovi izdavaće se iz onog »Štednog gnezda«, u kome član učestvuje i to najviše:

Hiljadu dinara, za svaki upisani, i redovno uplaćivani poslovni ideo, naravno samo uz valjana dva jamača kao platca, koje ravnateljstvo kao takove primi; ili uz hipoteku na nekretnine do 50% od njenih vrednosti; ili dobrim javnim vrednosnim papirima.

Zajam se može izdati i bez jamača, nuđeći visine od tri četvrtine po članu već uplaćenih vlastitih poslovnih udele.

Povrh predviđenih kamata, i svih nastalih troškova kod podavanja zajma terete člana zajmoprimeca.

Član 19.

Zajmovi mogu biti:

a) kratkoročni; na menice ili lombardovanjem vrednosnih papira,

b) dugoročni; uz zadužnicu na tekućem računu.

Najduži rok zajma pod b) može da traje devet godina i devet meseci, to jest do likvidacije »Štednog gnezda« u kom član učestvuje.

Član 20.

Predviđeni uveti otplate zajma s pripacima, vrše se također kod sokolskih jedinica — po uputstvima čl. 8, slova a) i b) — i moraju se po člana zajmoprimecu tačno odzvati, jer će se u protivnom slučaju uzajmljena glavnica s pripacima smatrati dospešima i odmah uteči od člana dužnika, dotično njegovih jamača, ili će se naplatiti iz položenog jamstva — bez obzira na utaćeni dan dospeca.

Član 21.

Ravnateljstvo nije dužno obrazložiti otklon zamoliojenog zajma.

Član 22.

Kamate na zajmove plaćaju:

a) 6% članovi iz čl. 5 slova a) o. p.;

b) 3% članovi iz čl. 5 slova b) o. p.

Kamate se obračunavaju za obe skupine a) i b) unatrag:

kod kratkoročnih na dan dospeća;

kod dugoročnih svakih šest meseci.

Koliko za kratkoročne toliko i za dugoročne obaveze kamati moraju biti plaćeni na dan dospeća neovisno od glavnice, te u ni kojem slučaju ne mogu biti pribrajanji dužnoj glavnici.

S članom, koji ne podmiri svojih dospehlih kamata u gotovom, postupaće se po odredbama čl. 20 o. p. i uzajmljena glavnica smatraće se despolom.

Član 23.

Svaki član u pogledu privatno-pravne tražbine zadruge prama njema, podvrgava se sudbenosti Kr. Okružnog suda u

IV Glava.
Bankovno štendionički poslovi

Član 24.

Zadruga je vlasna:

a) primati prišteđne bilo na uložne knjižice, bilo na tekuće račune, ne samo

od svojih članova, već i od trećih lica. Uvete pod kojima će se ove prišteđne primati, odlučujuće ravnateljstvo prema prilikama i okolnostima od vremena na vreme;

b) vršiti sve naplate, isplate i bankovne transakcije samo za račun svojih članova;

c) davati nužne finansijske garancije samo svojim članovima;

d) u svoje svrhe — po potrebi — sklapati zajmove.

Pod tačkama b) i c) ovlašćenje je ograničeno uz uvet, u koliko članovi pružaju dovoljno jamstvo.

Član 25.

Zadruga se ne može baviti za svoj račun, ni jednim drugim poslom koji nije predviđen ovim pravilima.

V Glava.

O upravi zadruge

Član 26.

Upravni organi zadruge jesu:

a) Glavna skupština;

b) Ravnateljstvo;

c) Nadzorni odbor.

a) O glavnoj skupštini

Član 27.

a) izbor predsednika, dvojice potpredsednika i dvanaest članova ravnateljstva;

b) izbor sedmorice članova nadzornog odbora, koji između sebe biraju svog predstavnika;

c) odobrenje računa, ustanovljenje bilance i razdeobe dobitka;

d) podelejenje ili uskrata odrešnice članovima ravnateljstva i nadzornog odbora;

e) povisivanje ili snizivanje kamata odnosećih se na čl. 22 o. p.;

f) izbor specijalne komisije od tri lica za slučaj, da se položeni računi ravnateljstva i nadzornog odbora ne bi odobrili po glavnoj skupštini, već bi bilo nužno pomije pregledavanje istih;

g) dotiranje pojedinih zaklada s iznosom većim nego što su predviđeni ovim pravilima;

h) rasprava i zaključci o predlozima odnosećih se na čl. 30 o. p.;

i) promena pravila i

j) razlaz zadruge i izbor likvidatora.

Član 28.

Glavne skupštine jesu: Redovite ili izvanredne.

Redovita glavna skupština ima se održati svake godine najkasnije do kraja meseča aprila.

Izvanrednu glavnu skupštinu saziva pretdsednik ili potpredsednik u sporazumu s ravnateljstvom, kada to naroči okolnosti zahtevaju, a mora se inače savzati, kada to zatraži nadzorni odbor ili članovi same zadrage koji zastupaju najmanje deset do redovno uplaćenih poslovnih udele, ili ako to zaključi glavna skupština.

Član 29.

Saziv glavne skupštine oglašuje se pozivom u »Službenim novinama« i u »Sokolskom glasniku« najmanje četrnaest dana pre njenog održanja, zajedno sa utvrđenim dnevnim redom.

Na glavnoj skupštini moći će se raspravljati i pravovaljani zaključci stvarati samo o predmetima obelodanjenim u pozivu i povrh tega, o eventualnom predlogu o sazivu jedne izvanredne glavne skupštine.

Član 30.

Predlozi članova biće postavljeni na dnevni red i izloženi raspravi pred glavnom skupštinom, jedino, ako budu predloženi pismeno ravnateljstvu najmanje osam dana pre održanja glavne skupštine, i ako su dotični predlozi potpisani po članovima koji zastupaju najmanje dvadeset deo redovno uplaćenih poslovnih udele, inače se o nijednom predlogu van dnevnog reda ne može raspravljati.

Član 31.

Za pravovaljanost zaključaka glavne skupštine treba da bude prisutna najmanje jedna petina redovno uplaćivanih poslovnih udele. Na glavnoj skupštini svaki član ima pravo na onoliko glasova koliko ima redovno uplaćenih poslovnih udele. Svoje pravo glasa može izvršavati samo član zadrage, ali može biti i zastupan samo po priznatom članu. Majolobna i juridička ličica zastupaju njihovi zakoniti zastupnici.

Da član uz mogne sudelovati kod glavne skupštine, mora položiti najkasnije osam dana pre glavne skupštine svoje štendne knjižice kod sokolskih jedinica kojima je član pripada. O tom pologu biće članu izdano naročilo iskaznica, s kojom će moći da na glavnoj skupštini vrši svoja prava.

Sokolske jedinice poslaće ravnateljstvu spisak pet dana pre glavne skupštine, u kome će naznačiti ime člana s brojevima štendnih knjižica pojedinog »Štednog gnezda« i brojem redovno uplaćenih poslovnih udele s brojem glasova, držeći uvek u vidu poslednju alineju čl. 10 o. p. jer takovi nemaju prava glasa.

Član 32.

Ne sakupi li se na prvoj glavnoj skupštini dovoljan broj članova, odgođiće predsednik skupštini bez posebnog oglasa na jedan sat kasnije, s istim dnevnim redom, kada onda odlučuje i stvara pravovaljane zaključke bez obzira na broj prisutnih.

Član 33.

Skupštini predsednik odnosno potpredsednik, a u njihovu otustvu jedan član ravnateljstva, koga skupština izabere

Član 34.

Skupština bira:

a) jednog zapisničara i

b) dva overovitelja zapisnika, koji su istodobno i skrutatori.

Član 35.

Glasovanje na skupština biva uvek tajno, a odluke stvaraju se većinom glasova. Kod raspovijenih glasova odlučuje glas predsedatelja.

Član 36.

O predmetima rasprave i o zaključcima svake glavne skupštine ima se sastaviti zapisnik, u kom će biti naznačena imena prisutnih članova s brojem njihovih poslovnih udele dotično glasova.

Zapisnik potpisuje predsedatelj, izabranu zapisničar i dvojica overovitelja, te se ima najkasnije iz 14 dana podneti Kr. Okružnom sudu u

b) O ravnateljstvu

Član 37.

Poslovima zadruge upravlja ravnateljstvo izabrano u tri godine u smislu čl. 27 slovo a) o. p., od kojih dve trećine moraju biti stalno nastanjene u ih u njegovoj neposrednoj blizini, radi lakšeg pravljenja poslova zadruge.

Članom ravnateljstva može biti izabran samo ono lice, koje ima najmanje deset poslovnih udele redovno uplaćivanih. Član ravnateljstva koji bi bio u zaostaku svojih redovnih upleta na upisanim deset poslovnim udele, prestaje biti članom ravnateljstva, i mesto njega izabrat će ravnateljstvo s ostalim članovima nadzornog odbora izabrat između zadrugara novog člana, koji učinkovito učinjava odgovornost za ravnateljstvo, i mesto njega izabrat će ravnateljstvo s ostalim članovima nadzornog odbora.

Članom ravnateljstva može biti izabran samo ono lice, koje ima najmanje deset poslovnih udele redovno uplaćivanih. Član ravnateljstva koji bi bio u zaostaku svojih redovnih upleta na upisanim deset poslovnim udele, prestaje biti članom ravnateljstva, i mesto njega izabrat će ravnateljstvo s ostalim članovima nadzornog odbora izabrat između zadrugara novog člana, koji učinkovito učinjava odgovornost za ravnateljstvo, i mesto njega izabrat će ravnateljstvo s ostalim članovima nadzornog odbora.

U delokrug ravnateljstva spada:

a) nadgledati stanje imetka, račune zadruge, te bediti nad savesnim vodenjem svih zadružnih poslova;

b) primati uštedne i davati zajmove;

c) sklapati zajmove (čl. 24 slovo d) o. p.);

d) osnivati podružnice i istopavate;

e) nameštati i otpuštati činovnike i načelnike.

Član 38.

Ravnatel

ROSIJA - FONSIER • DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE • BEOGRAD

Korist sokolskih ekskurzija

(Posvećeno Sokolskom društvu Plzenj V)

Članstvo, njih oko stotinu, Sokolskog društva Plzenj V, putuje ovih dana po Jugoslaviji, gde ostaje duže vremena u svrhu upoznavanja naše zemlje, našeg mora i naših sokolskih prilika.

Ovo društvo sklopilo je sa subotičkim Sokolom pristno pobratimstvo prošle godine na svesokolskom sletu u Pragu, i sada mu je posetu uzvratilo.

Ovo nekoliko redaka neka je na uspomenu te poseto i neka posluže što bližem obostranom upoznavanju i bratstvu. Nije bez značaja napisano: »Naprek» na članskoj traci, koji su plzenjski Sokoli prilikom našeg pobratimstva i posete u Plznu 1932 god. poklonili našim Sokolima i s njome okitili kopljje naše društvene zastave. U toj simboličkoj reći: »Naprek» izraženo je ono duboko Tiršev sokolsko geslo: »Uvek napred, nikad natrag, geslo puno značenja i puno energije da se potstrekne sokolski duh, da u radu ne klonje, da uvek budan i neumoran i da u večitoj kretnji i borbi pobija mirak i neznanje, da pali luči prosvete, da vaspitava svoje članstvo da postanu ljudi, jer Soko mora da je i čovek.

Posetili su nas braća Sokoli iz Plzna, posetili su nas gosti, koji su verni sokolskom geslu: »Naprek», i koji ne samo da su ovom prilikom uzvratili našu posetu njima učinjenu pre godinu dana, nego oni su tim vidljivim znakom hteli još bolje da učvrste veze naše velike sokolske porodice, da učvrste naše bratstvo, i da njihova poseta urodi korisnim plodom u našem sokolskom radu i na polju Slovenstva sa željom, da se i kod nas nadene neko kao što je bio njihov zasluzni brat Hinko Pal, Tiršev učenik, koji će poput njega da poseže kako i neoborivo seme sokolsko, koje bi u svome uspehu moglo naći mesta Tirševim rečima, koje je izrekao 1882 god., kada je Plzenj posetio i video uspeh njihovog sokolskog rada: »Posejano je, stablo je izraslo, i počinje se razvijati prašuma».

Sokolsko društvo V, koje je bilo naš gost, proisteklo je iz ovog matičnog društva, kome je neumrl Tirš uputio gornje reči. Plzenj je ne samo najveći českoslovački grad posle Praga i jedna od najjačih kula sokolskih, nego zauzima jedno od najvidnijih mesta u českoslovačkom borbenoj narodnoj istoriji, u istoriji českog stvaranja i uopšte českoslovačkog života. U danoj istoriji tu se vodile velike borbe, naročito za doba Jana Husa, sa jakom rimskom vlašću, a kasnije i sa silnom germanizacijom. Iz tih borbenih ljudi, u tom provincijskom mestu, razvili su se najbolji privrednici, i danas je Plzenj po svojoj silnoj industriji poznat širom celog kulturnog sveta. Kada se putuje za Plzenj, kroz njegovu širu okolinu, voz prolazi kroz vrlo lepe i industrijske predele. Okolina je bogata, zasadenā šumama, u kojoj su podignute mnoge tvornice porcelana, nameštaja i kovinske industrije. Čim se približujemo Plznu opaža se iz daleka čitava šuma tvorničkih dimnjaka, znamenitih pivovara, i u gradu, iako je nedelja, oscića se zagagušljiv miris dima. Kao što je Plzenj na industrijskom, gospodarskom i socijalnom polju jedan od najjačih gradova Českoslovačke, tako je i na sokolskom polju jedna od najjačih tvrdava sa svojih sedam sokolskih društava i sedištem jedne od najjačih sokolskih župa, posred nekoliko radničkih gimnastičkih društava, a da ne spominjemo raznovrsne sportske klubove. Baš tu, gde su hiljade i hiljade radnika zaposlene, Sokolstvo ima velik i važan zadatak da ih što više organizira u svoje redove, te da ih nacionalno i kulturno vaspita.

Sokolstvo plzenjskom, spomenuto prilikom pre pedeset i jednu godinu, Tirš je uputio i ove reči: »Ovo je prirodno i najjače središte čvrstog narodnog uverenja i onoga pravoga českog duha, koji nikada nikoga ne napada, ali koji nije nikada ni od koga bio pobeden, a sačuvao se u svojoj svesti i čistoti. Te su reči Tirševe baš najbolje shvatili naša braća Sokoli iz društva naših gostiju, kada su na traci, koju je njihov naraštaj poklonio našoj društvenoj zastavi, napisali: »Pobediti ili poginuti. Te reči u pravom Tirševom duhu vode Sokolstvo samo pobediti, jer duh sokolski nikao ne može uništiti; fizički se može društvo udžeti i zgrada i sprave, imovina uništiti, članstvo pozavarati, vesati ga i strelići ga, ali duh ostaje i žive dok i Slovensko živi, a Slovenstvo može samo da nestane sa čovečanstvom. To je dokazao svetski rat i ondašnje neprijateljske vlasti. Sve su mogle materijalno da unište, ali sokolski duh ostao je i pobedio je!«

Deca Sokolskog društva Plzenj V također su poklonila jednu traku našoj zastavi i na njoj napisala: »Sokolstvo je radost života. Jest, ta krasna deca mogu biti najradosnija samo onda ako su i u Sokolu, i tako se vaspitaju da celog veka ostanu Sokoli. Nijedno drugo društvo nema te uslove ni taj

nacin ni taj duh u kome može vaspitati one najmlade kao što to sokolsko društvo može. To se opaža svugde tamu gde su deca u raznim društvinama, kada ih se upoređi sa sokolskom decom. To se moglo opaziti i u Plznu na sam dan 70 godišnjice smrti i otkrivanja spomenika velikom nacionalnom borcu Josipu Kajetanu Tilu, poznatom pesniku češke nacionalne himne »Gde domov moj», koji je budio narodnu svest svojim dramatskim delima i glumačkom umetnošću. Tako na pr. plzenjska deca, koja nisu u Sokolu, već u radničkim gimnastičkim društvinama, vraćala su se tog dana sa okružnog sleta i prolazila su u ogromnoj masi pored Tilova spomenika. U početku su izgledala kao da su sokolska deca, ali iz

Iz televižbačkog sveta

NAJVEĆA PRIREDBA SOCIJALISTIČKIH GIMNASTA 1933

Ove godine održaće se veća zajednička priredba u Ustju nad Labom, i to od 4 do 6 avgusta pod nazivom »Međunarodni radnički sportski dani», kojima će učestovati sve organizacije, u kojima je organizovano ukupno oko 300.000 pripadnika. Ovi međunarodni radnički sportski dani obuhvataće čitav niz takmičenja u televižbenim sportovima, u prostim vežbama, u teškoj atletici, u plivanju i u drugim sportovima na vodi, u ciklistici i u raznim igrama s loptom. Ova takmičenja ujedno biće i priprava radničkih vežbača za radničku Olimpijadu, koja će se naредne godine održati u Pragu na Strahovskom stadionu, gde je prošle godine održan IX svesokolski slet.

PRENOS SEDIŠTA MEDUNARODNE RADNIČKE TELOVEŽBAČKE CENTRALE

Nakon brutalnog raspusta svih socijalističkih stručnih i uzgojnih organizacija u Nemackoj po Hitlerovom režimu sledilo je takoder i sprečavanje delovanja socijalističkih televižbačkih društava, zatim njihov raspust i ujedno konfiskacija njihovog imetka. Međunarodna telesno uzgojna centrala, čije je sedište bilo u centralnom domu Nemačkih socijalističkih televižbačkih organizacija u Lajpcigu, kao i ostale organizacije, bila je raspuštena od Hitlerovih nacionalnih socijalista. Prema vestima radničkih telesno uzgojnih listova, tehničko vodstvo Međunarodne radničke televižbačke centrale preselilo se je sada definitivno iz Lajpciga u Českoslovačku, i to u mesto Usti nad Labom.

DELOMIČNA DOGRADNJA STRAHOVSKOG STADIONA U PRAGU

Strahovski stadion u Pragu, koji je svojinu Českoslovačke države, bio je više puta predmetom raznih interpellacija u českoslovačkom parlamentu. Iako zgraden sam na pola ipak je po svojoj opsežnosti bio dovoljan za prošli IX svesokolski slet. Međutim ČOS bila je prisiljena da podigne pored srednjeg dela glavne tribune, još i ostale tribune, da bi stadion bio uporabiv za njene svrhe. Isto tako bilo je potrebno da se podignu i privremeni objekti, koji su služili za svačionicu. Kako se čuje, sada će nastaviti s izgradnjom stadiona same države, te je u tu svrhu parlament već votirao daljnih 12.000.000 Kč, i to na osnovu izveštaja naročite stručne komisije, koja je nedavno pregledala sav prostor stadiona. Sada se naime namerava da podigne zapadna i istočna tribuna. Ovu dogradnju naročito je zagovarao socijalistički poslanik Kumelhans, koji je kao pretsednik DTJC (Radničke televižbačke jedinice Českoslovačke) osobito interesiran, da bi se stadion izgradio, kako bi se na njemu mogla da održi III međunarodna radnička Olimpijada.

KRONIKA

Izložba s motivima iz Jugoslavije u Parizu. Nakon uspele Meštovićeve izložbe u Parizu, sada je bila tamo pre nekoliko dana otvorena u salonu Bernheim-Jeune kolektivna izložba slika s motivima isključivo iz Jugoslavije, i to pretežno većinom iz Slovenske. Ovu izložbu priredio je Nikola Le Prince, pseudonim grčkog princa Nikole — tasta N. Vis. Kneza Pavla. Izložba ima pored umetničkog značaja još i propagandni karakter, jer prikazuje kulturnom svetu lepote naših krajeva.

25 godišnjica smrti Rimski-Korza kova. Krajem juna proteklo je 25 godina od smrti Rimski-Korza kova, jednog od najvećih ruskih komponista. Poznate su brojne njegove opere i sim-

bližega vidi se da su to deca vežbači radničkih udruženja, koja su se vraćala po završenoj javnoj vežbi i grad. I po odelu i po držanju mnogo su se razlikovala od sokolske dece; njihovo doziranje u grad više je sličilo dezorganizovanom begstvu vojske pred neprijateljem, nego urednom stupanju po odeljenjima. Ali ipak iz ove dece dali bi se vaspitati dobiti Sokoli, a i njihove vode nisu baš neprijatelji Sokolstva što se naročito vidi za vreme velikog sleta u Pragu, kada je njihov najveći praski list »Pravu Lidu« pisao pomirljivo o Sokolstvu pod uticajem velikih sokolskih masa i silne sokolske ideje. Zaludu, slovenski se osećaji ne mogu izbrisati iz čovečeg srca!

Češće posete, izmene misli, razni simbolički pokloni, upoznavanje rada jednih i drugih mnogo će više koristi učiniti sokolskom bratstvu i slovenskoj ideji nego samo kratki sokolski sletovi.

Prof. Ante Tadić, Subotica

foni, kojima se je proslavio i van granica Rusije. On je i preradio te instrumentirao nedovršenu veliku operu Musorgskog »Boris Gudunova«, jednu od najjačih ruskih glazbenih tvorevina.

Spomenik Smetane u Pragu. Na redne godine proslavije se u čitavoj Českoslovačkoj, a i u inostranom mužičkom svetu, 50 godišnjica još i danas najpopularnijeg češkog komponiste Bedřicha Smetane, tvorca besmrtnog »Prodane neveste«, opera »Libuše«, »Dve udovice«, »Poljupca« i t. d. te mnogih simfonija, od kojih je najpoznatija »Iz moje otadžbine«. Tom zgodom biće u Pragu, gde je Smetana živio i radio, otkiven njegov spomenik kod Narodnog pozorišta, u kojem je nekoliko godina bio i prvi dirigent.

400 godišnjica smrti Lodovika Ariosta. Dne 6. jula 1533 umro je u Feraru najveći italijanski pesnik kasnog srednjeg veka Lodoviko Ariosto. Ariosto se rodio 8. septembra 1474 u gradu Ređio. Otac mu je bio gradski kapetan u službi vojvode od Este, kome je i pripadada Redia. Već u svojoj 15 godini otišao je u Ferar da tamo studira na univerzitetu prava. Ali unesuo prava počne da studira latinski jezik i literaturu i već u prvoj godini nastupi s recitovanjem svojih prvih pesama, koje su odmah postigle jak uspeh. Kad mu je bilo 26 godina umre mu otac i da zaradi za sebe i za mladu braću i sestre mora i da stupi u službu vojvode, koji ga imenuje za gradskog kapetana u istorijski poznatom gradu Kanosi. Iz studenta postaje vojnički diplomat, koji po službi putuje po čitavoj Italiji, a pri svemu tome nalazi još i vremena da piše krasne pese. Godine 1513 upoznao se u Florenzi s lepticom Aleksandrom Benčevijem, koju je napisao mnogo lepih pesama i koja je kasnije postala njegova žena. Jedna od njegovih najpoznatijih zbirka pesama je epos »Orlando furioso«.

KNIGE I LISTOVI

»ROK« českoslovačka privredna revija, broj 7—8, Prag 1933.

Povodom I pokrajinskog sleta Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Ljubljani ugledna českoslovačka privredna revija »Rok« izdala je svoj dvobroj 7—8 posvećen bratskim društvinama, te publici na posetu. Govor je bio popraćen spontanim klicanjem Nj. Vel. Kralju, Prestolonasledniku i celom Vladalačkom Domu.

Uspehu ovako odlično ispalje javne vežbe doprineli su uz vežbače i braća odbornici društva.

Krajini i Koruškoj, te o njegovom tajdanjem veoma uspešnom razvitku i delovanju. Uvod ovoj brošuri napisao je br. E. Gangl, a zatim sledeći članici: Sokolstvo i Julijska Krajina od dr. Ivana Marija Čoka, Tršćansko Sokolstvo u poslednjim godinama pred 1914 god. od dr. Ljudevita Kuščera, Sokolstvo u Gorici od A. Gabrščeka, Sokolstvo u Istri od Lacka Križa, Kotrotanski Slovenci i Sokol pred 1918 god. od Carantanus juniora.

Bila je vrlo srećna zamisao da se povodom ljubljanskog sleta izda ova lepa brošurica da bi se osobito češkoslovački učenici još bolje upoznali s našim kulturnim životom pre rata u Istri, Trstu, Gorici i u Koruškoj, a čijim je najsnaznijim nosiocem bilo baš naše tamošnje Sokolstvo. Brošurica je nesumnjivo i postigla svoju svrhu, a samo je šteta što po svojoj vrednosti radi jeziku nije pristupačna i širim slojima našega Sokolstva.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

Župa Bjelovar

SOKOLSKO DRUŠTVO DARUVAR. BRESTOVAC

Sokolsko društvo u Daruvarske Brestovcu priredilo je dne 2. jula 1933. godišnju III javnu vežbu uz sudjelovanje bratskih društava iz Daruvara, Batinjana, Končanice, Vel. Zdenaca, Imsovaca, Trojeglave i Uljanika.

Odziv domaćeg pučanstva bio je kao još nikad do sada, te je i moralni i materijalni uspeh veoma povoljan.

Nakon povorki, u kojoj su sudjelovali svi Sokoli, pretstavnici društava i narod, nastupili su na ukusno iskičenom vežbalističkom naraštaju i članovi pojedinih društava, te su koli proste, toli i vežbe na ručama i preči izvedene vrlo dobro. Osobito se je svidila prisutnima alegorička slika »Leptire«, koju su izveli veoma dobro brestovčki naraštaji. Četa iz Trojeglave precizno je izvela proste vežbe, što je veoma odjeljavalo gledaoca.

Pri koncu je beležnik br. Matija Vrbani održao govor o ulozi Sokolstva na selu. Zahvalio se je svim bratskim društvinama, te publici na posetu. Govor je bio popraćen spontanim klicanjem Nj. Vel. Kralju, Prestolonasledniku i celom Vladalačkom Domu.

Uspehu ovako odlično ispalje javne vežbe doprineli su uz vežbače i braća odbornici društva.

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO TRBOVLJE

V nedjelju, dne 2. jula, je imelo naše društvo na svojem letnem telovadištu svoj redni letni nastup, pri katerem so nastopili vsi oddelci. Ob zvokih Delavskih godbe so prikorakali na obširno telovadište vsi oddelci, najmlajša deca pa se je razvrstila u črki A (Aleksander, Marija), Starosta Sokola br. Plesković je pozdravil vse navzoče in je u kratkih besedah očrtal pomen sokolskih javnih nastopova. Zavrnil je očitke nasprotnika Sokolstva, da je Sokol brezverski in fašistovski. Eno pa je skupom vsem Sokolom, da z vsem žarom ljubimo svojo domovinu in smo odkritosno vdani svojem kralju. Po govoru br. starčina je godba zaigrala državno himno, ki jo je številno občinstvo poslušalo stope. Nato je nastopila najmlajša deca z igrami. Vesela razigranost mladića je prinesla takoj u začetku prav veselo razpoloženje tudi med članstvo. Za igrajočo deco je nastopila moška deca (18) z zletnimi prostimi vajami, ki jih je izvedla strumno in z dobrim kritjem. Za moško deco je nastopila u enakem številu ženska deca, ki je ljubko izvajala zletne proste vaje. Sledil je nastop moškega naraštaja (32) z zletnimi prostimi vajami, ki so bile izvajane eksaktno. Ljubke naraštajnice (32) so izvajale proste vaje z eleganco. Moško in žensko članstvo (48 članov, članic 28) je izvajalo zletne vaje prav dobro, vendar kritje ni bilo vedno dobro. Članji na orodju so pokazali dokajno izvezbanost in napredak, saj pa je naša vrsta znana v celiem okružju. Načelnik br. Bizjak in načelnica s. Stihova sta s svojim prednjakinjama zborom dosegla lepe uspehe in sta u njimi lahko zadovoljena. Skupno je vseh oddelkov nastalo okrog 800 telovadecih, kar je prav lepo število, a za Trbovlje še vedno premajhno!

SOKOLSKO DRUŠTVO JEŽICA

V nedeljo dne 9. julija 1933. je priredilo Sokolsko društvo Ježica na prijaznem vrtu gostilne Ramovž svoj letni društveni nastop.

Klub temu, da je bilo ta dan vse polno društvenih nastopov in da je prva topla nedelja v tem poletju zvala bila marsikoga v hladno Savo, se je zbral pri nastopu, kakor tudi pri veselici precešnje število občinstva. Zastopana so bila skoraj vsa bližnja društva, župno upravo je zastopal župni blagajnik br. Čotar.

Pod vodstvom br. načelnika in s. načelnice je pričel nastop domačega članstva točno ob pol 16. uri s sledenjem sporedom: 1. moška deca (26): proste vaje; 2. ženska deca (28): proste vaje; 3. moški naraščaj (19): proste vaje; 4. moški in ženski deca (32) skupne vaje; 5. ženski naraščaj (20): proste vaje; 6. igre dece (54); 7. člani (21): proste vaje; 8. članice (8): proste vaje in 9. orodna telovadba.

Skoro vse točke so bile dobro izvedene, le kritje je bilo pomanjkljivo pri moški in ženski deci. Vsi oddelki so porastli in so dovolj močni, le članice so zaostale, želimo, da se za prihodnji nastop tudi ta oddelek pomnoži.

Po nastopu je bila prosta zabava z godbo, srečolovom, šaljivo pošto, ki je prinesla društvo gotovo tudi materialni uspeh. Zdravo!

SOKOLSKA ČETA NOVA SELA

Naša četa je v polnem razgibu. Dasiravno našega dela mnogo ljudi še ne razume, vendar rastejo naše vrste in zavednost v njih vedno bolj. Načelnik br. Klaric, veste pripravlja telovadec za bližajoči se telovadni nastop, ki se bo vršil 13. avgusta t. l. Telovadec redno posečajo telovadne ure. Tudi Sokolska knjižnica je za našo malo četra narasla na lepo število 133 knjig in brošur.

Dne 15. junija popoldne so člani in članice uprizorili Ogrinčevu veseloigro »V Ljubljano jo dajmo«. Režiral je staresta in prosvetar brat Prešeren Dolfe. Uspeh je bil v moralnem pogledu prav zadovoljiv, v gmotnem pa manj. Igra se je na splošno željo ponovila 25. junija t. l.

Na splošno željo članstva, ki so večinoma preprosti kmetski fantje, je uvedla Sokolska četa vsako soboto zvezcer večerno sokolsko šolo, ki ima namen po možnosti spopolnitvi vrzel med znanjem, ki so ga člani dobili v šoli in ki ga je treba zdaj praktično uporabljati v življenu. Glasom sejnega sklepa se je določilo, da se pritegne k sodelovanju predvsem včlanjenju učiteljstvu, ki naj bi predavalno članstvo o vseh predmetih, ki si jih bodo člani sami izbirali od ene ure do druge. Prvi tak sestanek je bil 24. junija t. l. Predaval je br. podstarosta Čuri Anton, poštar v Novih selih o poštnem uradovanju in obratovanju.

Dne 18. junija se je vršil v Kočevju enodnevni administrativni tečaj, ki se ga je udeležil skoraj vse upravni odbor tukajšnje čete. Tečaj je bil zanimiv in praktičnega značaja, ter je maršikateremu odborniku pripomogel, da bo lažje in točnejše upravljal svojo funkcijo.

Dne 23. junija tekočega leta je priredila tukajšnja četa »Ivanjski kres«, ki je potekel v bratskem in veseljem razpoloženju. Zvečer se je pred odhodom na kresišče vršil obhod skozi vas Banja ločo, v spremstvu harmonike, katero je igral br. Gotenc. Potem pa se je spreved med igranjem in petjem sokolskih koračnic pomikal v Nova selo, kjer so medtem ostali bratje pričigali kres in so mogočni zulbji kresa razsvetljivali okolico. Vrstile so se pesmi, kolo, ples; br. načelnik Klaric, pa je izvedel s svojimi telovadci telovadni nastop. Br. starosta Prešeren je ob sklepu imel navdušen govor, ki je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Župa Maribor

SOKOLSKO DRUŠTVO DOLNJA LENDAVA

V številki 26. Sokolskega glasnika je izšlo poročilo o koncertu tukajšnjega orkestra. Uredništvo je pripomnilo: »Kaj pa slovenske kompozicije?« Ker bi lahko zlasti čitalci Sokolskega glasnika sodili, da se tukajšnji orkester ne zaveda svoje naloge, pripominjam, da je bil to šele drugi koncert našega orkestra. Pri prvem koncertu so tvorile prvo polovico programa skoraj izključno slovenske kompozicije. V drugem koncertu pa namenoma nismo dali na program nič slovenskega, ker pripravljamo »Slovenski večer« in ne kaže tragi programa.

Za Sokolski orkester:
Simon Gorišek.

SOKOLSKA ČETA SV. MARJETA OB PESNICI

Naši obmejni Šmarječani so kmalu že prva leta po vojni pod okriljem bivše Jugosl. matice manifestirali za dom in kralja vsako leto s sijajno, že tradicionalno postalo prireditvijo pod imenom »Domovinski dan«. Domačinom je bil ta dan pravi domovinski praznik, istotako so ga vzljubili iskreni rodoljubi iz Maribora in okoličani. Po razpustu Jug. matice pa je s to redno, letno svečanostjo nadaljevala šolska mladina

pod vodstvom domačega učiteljstva ter šmarješka sokolska četa. Slednja je predala lepo uspele nastope lani in predlani, a letošnji nastop, dne 9. julija je daleč prekoslil oba prejšnja nastopa. Prireditveni prostor je bil prav okusno okrašen. Ze zjutraj so topiči naznajali domačinom in okoličanom praznik, obmejni »Domovinski in sokolski dan«. Ob 14. uri so se od vseh strani pričele zgrinjati inožice domačinov in okoličan proti šmarješki vasi, kjer so bile skoraj vse hiše v zastavah. Pri prvi hiši ob barovinskem cesti proti Mariboru so se zbrali prvi udeleženci, domači in okolice Sokoli in Sokolice, deca in ostali domačini ter se je po prihodu Mariborčanov, vojaštvu in kolesarjev Perunašev z godbo na čelu razvila skozia vas na slavnostni prostor mogočna povorka, kakršne še Smarjeta ni videela. Prireditve je z udanostnim »zdravo« Nj. Vel. kralju Aleksandru I. otvoril br. starosta šmarješke čete Vauda Mirko, godba pa je intonirala drž. himno. Br. starosta je med gosti pozdravil sreškega načelnika g. dr. M. Iapicu, zastopnika orožništva pomočnika g. Kněževiča, vse došle sokolske edinice, požrtvovalne pevce »Jadranče«, kolejarje »Perunaše«, vse častnike in našo ponosito vojsko, ki ji je občinstvo gromko vzklikalo, dalje je br. Vauda zlasti iskreno pozdravil izredno množstveno domačo kmetsko ljudstvo, izražajoč upanje in radost, da z jasnostjo razuma in toploto čuvstev, kot nam jo je predrazil Vsevišji z nakljenjem današnjim prvim, jasno brezoblačnim in prijetno toplim dнем, prav danes pričnemo roko v roki, brez razlike stanu in prejšnjih miselnosti skupno delovati za srečno, sokolsko krepko in z miron blagoslovljeno očetnjavo. Domači četisti in deca so nato zapeli ognjevitvo »Sokolsko himno«. V imenu župne uprave je spregovoril temperamentno profesor br. Struna in spominjajoč se triumfalno uspelega ljubljanskega zleta je bodril k vztrajnemu, sokolskemu delu. Sledili so nato pod vodstvom domačega načelnika br. Židanika Ivana nastopi dece in članov s prostimi vajami, izvedeni točno in strurno. Tudi domača ženska deca, vodenja od s. načelnice Židanikove je prav lepo odvežbala proste vaje. Moška in ženska deca je pokazala tudi par ljubkih igri in tekmovalno tekanje. Zelo je ugajal nastop krčevinskih članov in naraščajnic pod vodstvom s. Hitičeve ter efektni, zelo posrečeni nastop telovadne vrste na drogu in bradijji članov iz Krčevine pod vodstvom br. Poljanca. Zadnja, vse — zlasti kmetsko občinstvo izredno očarjujoča točka pa je bil nastop vojske, kateri je občinstvo skoraj neprehnomo vzklikalo in aplavdiralo. Nastopili so gojenci podoficerske šole in 45. pešpolka iz Maribora. Med posameznimi točkami pa sta prepevala pevski zbor naše čete pod vodstvom staroste br. Vauda in pevski zbor »Jadran« iz Maribora pod vodstvom g. Laha ter sta oba zborza za lepa izvajanja žela obilo odobravanja ob bližu tisoč ljudi broječega občinstva. Po nastopu se je na vrtu br. Krambergerja razvila živahnja in prijetna narodna zabava. Čestitamo šmarješki četi, ki tej sijajno uspeli, vzorno organizirani prireditivi, zlepč, naj bi baš tu ob meji sokolski nastopi s sodelovanjem vseh nacionalnih organizacij postali pravi, tradicionalni domovinski prazniki ter bi se naj v vseh naših občinstvih postojankah čim prej uveliti in uveljavili vsako leto »Domovinski in sokolski dnevi« po zamisli in načinu letošnjega nastopa šmarješke čete. Šmarješkim četnikom pa še: Le tako neustrašeno in plemenito naprej! Zdravo!

Kupujte zastave kod I. NEŠKUDLA
Ljubljana, Pražakova ul. 8
330-12

Župa Mostar

SOKOLSKO DRUŠTVO GACKO

Na 28. juniju priredena je u Gacku sokolska vidovdanska svetovanost.

Istog dana u 10 časova pre podne u pravoslavnoj crkvi održan je parastos u prisustvu svih Sokola, gradaštva i pridošlih gostiju, izginulim junacima od Kosova do danas. Posle toga formirana je ogromna povorka od preko 2000 duša na čelu sa sokolskom muzikom iz Nevesinja i ustašama iz 1875. godine. Povorka je predefinirala ulicama grada manifestirajući Kralju, otadžbinu i narodnom jedinstvu.

U 2 časa posle podne bio je svenčani doček izaslanika Nj. V. Kralja. Izaslanika Nj. V. Kralja pozdravio je brat Risto Grdić lepim i toplim govorom. Potom je izaslanik Nj. V. Kralja isporučio kraljevski pozdrav svim Sokolima društva Gacko, zahvalivši se na ovakoj lepoj manifestaciji.

U 4 časa posle podne otočeo je javni čas. Prvo je pozdravio prisutne brat dr. Lojević, a u ime ustaša i dobrovoljaca brat Šimo Slijepčević. Obujica govornika podvukli su veliku i značajnu misiju Sokolstva za sve slovenske narode. Nakon toga vežbalo je muški i ženski podmladak vrlo precizno. Iza podmladka nastupio je muški, zatem ženski naraščaj sa svojim

vežbama. Vežbe naraščajaca i naraščaj odlično su uspele, naročito vežbe muškog naraščaja pobrale su pljušak aplauza od strane prisutnih. Istopčačnica in njihove vežbe nisu zadovoljile gledaocce. Clanovi Sokolskog društva Gacko, iako ih je bilo malo, vežbali su dobro, sigurno, ubedljivo. Naročito začenja tačka programa bila su vežbe sokolske dece iz sela Nadaniča v Vrbu. Odlična disciplina, preciznost izvajanja — bila su karakteristike njihovih vežb. Kao predzadnja tačka programa istupili su vežbaci iz triaest sokolskih četa društva Gacko. Lepo je bilo pogledati jednu stotinu ovih mladiča razvijenih, punih snage in poletnosti. Njihove vežbe bile su takoder dobro izvedene in toplo pozdravljene od strane prisutnih. Zavrsna tačka programa bila je predjava srebrnog venca Nj. V. Kralja najboljobjetih pobednikov. Njuspelja tačka je bila: proste vežbe članova, koje su izvedene vrlo precizno in skladno. Najzad su konjanici mesnog Sokolskog društva izvodili vežbe (voltazu) na konju. Ovim je program javne vežbe bio završen i publika se razila s vežbališta očito zadovoljna.

A. U.

Župa Niš

SOKOLSKO DRUŠTVO VLASOTINCI

Sokolsko društvo Vlasotinci priredilo je 18. junja svoj javan čas na letnje vežbalištu. Prisutne gledaoce je pozdravil br. prosvetar, a zatem je održao predavanje br. Velja Nikolajević o temi »Sokolsko kao važan vaspitni faktor«, u kome je apelovalo na roditelje, trgovce in zanatljive, da šalju svojo decu odnosno segrte u sokolske redove, a osobito je naglasio, da bi bilo potrebno da se i devojke jedanput odveze za Sokolstvo.

Posebne predavanja nastupile su vse kategorije članstva sa prostimi vežbama, večinom z upravitelji glazbe. Starija ženska deca in ženski naraščaj nastupili su in skakanju te na konju. Ova poslednja sprava je za žensku decu neponesna, a u toliko višje kad vežbaju u suknjama, pa je mogla ova tačka da izostane. Na kraju je nastupila vrsta članova na ručama, koja se je pokazala najdisciplinovanija, te je publika s odusevljenjem pratila njihove vežbe. Materijal članova je vrlo dobar, ali na žalost društvo ne može da dode do jednog stručno vaspitanog načelnika, koji bi mogao sa ovim vežbama posteti zavidne uspehe.

Za buduće bi bilo za preporočiti da bi vodstvo bilo jedinstveno, što nikako neče biti na štetu uspehu javnog časa, a program da bi bio sastavljen tako, da se redaju vežbe od jednostavnijih do sastavljenijih in slikovitijih; osobito su trebala biti ženska deca, koja su sada po prvi put nastupila, prva po redu, pa bi bio mogao biti njihov nastup bez glazbe što bi bilo svakako bolje.

Moralan uspeh javnog javnog časa je postignut, ali ne tako i materijalno, jer moramo na žalost konstatovati, da su sokolske priredbe najlošije posečivane pa zato od srca želimo, da naše gradjanstvo u buduću pokaže više blagomernog interesovanja za naše društvo.

F. V.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO APATIN

Sokolsko društvo Apatin održalo je 15. junja svoj javan čas na stadionu odsajnjeg sportskog kluba Tri Zvezde, posle podne u 4 časa. Na javan čas došlo je mnogo gostiju osobito iz susednih sel Kapusina, Prigrevica, Sv. Ivan, Sonta, dok iz Sombora došli su vežbaci in vežbaličice somborskog Sokolskog društva na čelu sa okružnim načelnikom bratom dr. Vladom Cvetićem, a uz pratnju državne fanfare. Na železnički stanicu Apatin sakupilo se mnoštvo sveta da dočeka goste.

U 3.30 sati formirana je povorka svetu učesnika in gledalaca, koja je uz pratnju muzike krenula na igralište. Nešto kasneje od 4 sata stigli su i predstavnici vlasti.

Vežbu su otvorila ženska deca s prostimi vežbama, a nastavila su muška deca s istimi vežbama. Muški naraščaj je izvodio vežbe sa štapovima, a ženski naraščaj ritmičke vežbe. Župne vežbe za 1933. godinu prikazala su muška i ženska deca. Posle vežbe gostiju izvodio je ženski naraščaj vežbe s lukovima. Na kraju programa vežbaliči somborskog društva prikazali su vrlo interesantne in lepe vežbe na spravama. Mnogo su se svidele publici originalne vežbe kupusinske dece; kolo uz pesmu i muziku. Javan čas je bio temeljno zavrnjen i gosti su srdačno ispravčeni na stanicu. Moralni i finansijski efekat zadovoljava.

SOKOLSKO DRUŠTVO PAČIR

Dana 9. jula o. g. priredilo je Sokolovo društvo Pačir svoju prvu javnu vežbo otako je osnovano.

Oko 11 časova formirana je povorka pred sokolskim domom, koja je uz pratnju vatrogasne glazbe prošla kroz glavnije ulice sela. Posle podne u 2 časa došla su još bratska društva Bajmok i Bajša (društva Bač. Topola i Stanišić došla su več ujutro), te su sv

zajedno s muzikom na čelu izazeli na železničku stanicu da dočekaju braču iz Subotice. Pošto su i ovi došli, povorka je na čelu sa sokolskom fanfarom iz Subotice došla na divno letnje vežbalište, gde je održana javna vežba u kojoj su učestvovalo sve kategorije vežbaliča, koih je bilo oko 300.

Mnogobrojno gradanstvo, kojeg je bilo oko 1000, pozdravljalo je svaki nastup vežbaliča dugotrajnim i odusevljenim aplauzima. Prvo su nastupila muška deca s prostimi vežbama, koje su izveli vrlo dobro. Ženska deca izvela su vežbe s venčićima praćene pesmom. Muški naraščaj izveo je vežbe s palicama, a ženski naraščaj vežbe s lukovima. Zatim su članovi iz Subotice, Stanisića i Pačira vežbali na krugovima, razbavljena s puškama i prostre vežbe članova. Ženske vežbe izvedene su punom preciznošću, pa su naišle na opće divljenje kod publike. Naročito divljenje od strane gledalaca. Zatim su članice došle nesigurne vežbe prostre vežbe. Najuspelija tačka je bila: prostre vežbe članova, koje su izvedene vrlo precizno i skladno. Najzad su konjanici mesnog Sokolskog društva izvodili vežbe (voltazu) na konju. Ovom je program javne vežbe bio završen i publika se razila s vežbališta očito zadovoljna.

Uveče je u sokolskom domu priredena igranka.

Ova prva javna vežba Sokolskog društva Pačir uspela je

Mnogobrojno općinstvo, braću i sestre pozdravio je lepim govorom opć. beličnik brat Pajo Šišul, starešina Sokolske čete Lič.

Program je bio opširan, te je izveden na opće iznenadenje prisutnih. Obzirom na to, što Sokolska četa u Liču nema podesnih prostorija za vežbe osim malene i tesne školske sobe, bio je uspeh tim veći.

Naraštajci izveli su proste vežbe kao i skupine iznad svakog očekivanja, a isto tako i oni matičnog sokolskog društva. Odeo matičnog sokolskog društva izveo je lepe vežbe na preči, a domaće članstvo završilo je samu vežbu skupinama na preči, te jednom neočekivano lepo uspelo pirodimo.

Nakon toga razvila se je ugodna spontana zabava, koja je potrajala do u kasno.

Iz ovog javnog nastupa, koji je uspeo u tehničkom, moralnom i materijalnom pogledu, vidi se, da malena Sokolska četa u Liču, uza sve materijalne i tehničke poteškoće, znatno napreduje.

Župa Tuzla

SOKOLSKO DRUŠTVO BRČKO

25 godišnjica sokolskog rada starešine društva brata dr. Milorada J. Kostića

Na dan 8. jula o. g. održana je u prostorijama Sokolskog doma svečana sokolska akademija u počast 25 godišnjeg sokolskog i nacionalnog rada brata dr. Kostića. Program ove akademije bio je ispunjen sokolskim tačkama t. j. vežbama svih kategorija, koji je potpuno uspeo, a naročito oduševljeno kod publike, koja je posetila kao retko kada ovu sokolsku priredbu, izazvalo je nastup pobedničke vrste članova s bratom Perom Zrelcom, načelnikom društva i dvogodišnjim privremenim župe na celu. — Oni su preciznom vežbama na razboju pokazali visoki stepen uvezbanosti i učinili najbolju propagandu za Sokolstvo među ovdašnjim građanstvom.

Ova tiha i skromna proslava u počast bratu dr. Kostiću, bila je izraz iskrene i tople ljubavi našeg Sokolskog društva prama slavljeniku, koje je uvek znalo visoko ceniti njegov sokolski rad, kako u teškoj prošlosti tako i u sadašnjosti.

Brat prosvetar Gavrilo Popović je u svom govoru o slavljeniku evocirao nekoliko važnih momenata iz njegovog života u teškoj prošlosti, koji govore o jednom visoko svesnom i aktivnom narodnom borce, pravom Sokolu, koji je neumorno i u najtežim časovima nacionalnog iskušenja služio velikim sokolskim i nacionalnim idealima.

Našem bratu starešini sokolski Zdravo!

Župa Varaždin

SOKOLSKO DRUŠTVO IVANEC

U nedelju 9. jula održana je javna vežba. Kako je ova godina jubilejom Sokolskog društva Ljubljana postala za celo naše Sokolstvo jubilarna, za-

klijuciće je naše društvo, da se dan pre održi u mestu bakljada. Uz zvukove glazbe kretala se duga povorka članova i naraštaj kroz mesto, koji su celim putem gromkim poviciima Kralju, Jugoslaviji, Sokolstvu i Slovenstvu stvorili od ove bakljade pravu narodnu manifestaciju. Na mesnom trgu održao je brat presvetar govor naglasivši potrebu zbijenih sokolskih redova, koji će znati i hteti biti tamno gde narod hoće i gde domovina treba. Govor je završen frenetičnim poklicima Kralju i ujedinjenoj Otadžbinu, nakon čega je povorka nastavila ophod.

Druži dan bila je javna vežba. Krasni nedeljni dan privukao je na vežbalište mnogo ljudi iz mesta i okoline. Nakon pozdrava brata starešine Rožića izvodio se je program. Lepo je bilo gledati domaće kategorije dece i naraštaja, koji su izvodili vežbe za stanicama, puškama i igre. Domaće članstvo udruženo s gostima efektivno je izvelo sletske vežbe, a mnogo se dopale i vrste na sprawama. Članice bratskog društva Varaždin, uzorno su izvele sletske vežbe. Sve su kategorije poznjele mnogo odobravanja zadovoljne publike. Od gostiju je naročito bilo lepo zastupano društvo Lepoglava s bratom Santom na čelu i društvo Varaždin sa župskim načelnikom bratom Suligojem.

Celi program bio je lep i potpun, što je najbolje dokazala publika vidnim odobravanjem. Prisutan je bio i starešina župe brat Belčić.

Nakon programa razvila se lepa animirana zabava, kojoj je za malo prisustvovao i ministar šuma i ruda brat Matica, starešina čete Bednja.

Cela priredba najbolji je dokaz, da je društvo od prešle godine pokrovilo znatno napred i da ima sve veći izgled za još jači procvat.

SOKOLSKO DRUŠTVO ŠTRIGOVA

Ovogodišnji javni nastup održan je 9. jula. Uz domaće društvo nastupila su na javnoj vežbi i okolna društva i čete. Sudjelovala su iz mariborske župe društva Ljutomer i Donja Lendava te četa Benica iz varaždinske župe društva Čakovac, Gornji Mihaljevec i Mursko Središće te čete Vratissinec, Pustakovec i Zasadbreg. Ukupni broj vežbača bio je 253. Moralni uspeh bio je vrlo dobar, te se je pojedinih točkama progamno mnogo odobravalo. Vežbalo se je uz pratnju muzike Sokolskog društva Varaždin. Po svojim delegatima bila je zastupana varaždinska župa i varaždinsko društvo.

SOKOLSKA ČETA KURŠANEĆ

Nedugo nakon svog osnutka održala je četa Kuršanec (Medimurje) svoj prvi javni nastup. U nedelju, 9. jula 1933. god. sakupio se je na vežbalištu velik broj seljaštva, koji je očekivao prvi nastup svojih suseljana.

Pre same vežbe pozdravio je Nj. Vel. Kralj starešina čete, brat Josip Božanić, koji pozdrav je popratio klijanje prisutnih, a glazba je otsvirala himnu. Na samoj vežbi nastupili su: muška deca četa Kuršanec i Novo Selo (54), muški naraštaj Nedelišće (7), ženska deca Kuršanec i Novo Selo (24).

ženski naraštaj Kuršanec (8), članovi Kuršanec, Novo Selo, Nedelišće i Varaždin (35) te vrsta na preči.

Taj prvi nastup, kome su prisustvovali kao izaslanici matičnog društva iz Čakoveca braća Ribić, Poropat i Šlehta, mnogo se je svideo seljacima, a uspeo je u svakom pogledu. Neka samo nastaviti takovim radom ta naša najmlada četa.

SOKOLSKA ČETA U NOVOM SELU

U nedelju, 16. jula održala je Sokolska četa u Novom Selu svoju ovo-godišnju javnu vežbu. Brojnu domaću publiku i brojne goste iz Varaždina pozdravio je prosvetar brat Jadrošić, upravivši prvi pozdrav Nj. Vel. Kralju, što su prisutni popratili s burnim aplauzom, a sokolska fanfara zasvirala je himnu. U daljem svom govoru ocrtao je važnost ovogodišnje jubilarne godine po jugoslovensko Sokolstvo, koje sada sve više i jače osvaja naša selja. Govorio je još i starešina Sokolskog društva Varaždin brat Novaković, koji je pohvalio plodan rad novoselske sokolske čete, koju ubraja matično društvo u red najboljih. Sledio je obilan program. Domaća četa nastupila je sa svojom decom muškom (18) i ženskom (27), koju je predveo prosvetar i mjesni učitelj brat Jadrošić. Deca su izvela proste vežbe i jednu igru. Naraštajko (18) susedne čete iz Kuršanaca izvela su proste vežbe, a isto tako i članice (8) iz Varaždina, te članovi iz Varaždina, Novog Sela, Pustakovec i Kuršaneca (20). Na preči su nastupili članovi iz Varaždina. Program je završen voltežanjem, gde se je istaknuto naraštaj Sokolskog društva iz Varaždina (8). Pojedinim točkama ravnala su braća Jadrošić, Kovacić Julije i Đaković, te sestra Marta Brknjač. Posle uspele vežbe razvilo se animirano narodno veselje uz igranku i pevanje narodnih pesama.

Župa Del. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO TOMAŠEVAC

7. juna o. g. dr. Kamenković Slavko, opšt. lekar iz Uzrina, održao je u ovom selu veoma uspešno predavanje o tuberkulozi i njenom obolenju. Ovo predavanje bilo je popraćeno prikazivanjem raznovrsnih obolenja na platnu kinematografskog aparata. Sve ovo izazvalo je veliko oduševljavanje kod svih prisutnih, kako članova sokolskog društva, tako i kod stanovnika ovog selja, koji je bilo zastupano do 500.

Pri razilaženju posetilaca, mogla se čuti pohvala predavaču, kao i nadleštima, koji su ga uputili.

SOKOLSKO DRUŠTVO BELA CRKVA

Sokolski prednjački tečaj, koji je vodio načelnik Sokolskog društva Bela Crkva br. Dušan Janić, vazduhoplovni poručnik, završen je 16. o. m. Prednjački ispit položili su s vrlo dobrim uspehom braća: Babec Nikola, Novak Ivan, Matijević Hugo, Linjak Milan, Hamza Andrija i Bura Kornelije.

Sokolsko društvo Bela Crkva nije do sada imalo dovoljan broj prednjaka,

pa je to i bio razlog što rad društva nije napredovao kako bi to inače moglo biti. Dobivanjem ovih novih prednjačkih snaga društvo će ubrzo pokazati bolje rezultate.

Na obavljenom tečaju predavani su ovi predmeti: Tiršev sistem, sokolska ideologija, istorija gimnastike, anatomija, fiziologija i prva pomoć. — Naštanici su bili: Irović Toma, starešina Sokolskog društva, Janić Dušan, načelnik, Majstorović Steva, prosvetar i dr. Kostić Marijan, lekar.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO LIPOVLIJANI

Sokolsko društvo u Lipovljanim preidlo je 9. jula svoju IV javnu vežbu. Samo selo imalo je tog dana živahan izgled. Na mnogim kućama bile su izveštene jugoslovenske zastave, a na školskom vežbalištu okupljeni su se Sokoli i ostali meštani. Dok je članstvo bilo zapošleno poslednjim pripremama, sokolski podmladak krenuo je u 3 sata na želješnicu stanicu da dočeka prve goste i to sokolsku glazbu iz Ludine, Sok. društvo Popovača i delegate iz Ivanić Grada i Medurića. Po izvršenom dočeku formirana je povorka na čelu s glazbom. Kasnije su kolima i automobilima stigla Sokolska društva Ludina, Kutina, Novska i Jasenovac, te Sokolske čete Jazavica i Gaj.

Posle četiri sata u prisustvu mnogobrojnog seljačkog naroda, društveni starosta brat N. Sturlić pozdravio je prisutne poletnim sokolskim recima. Nazdravio je vrhovnom starešini Nj. Vis. Prestolonasledniku Petru, što je popraćeno klicanjem. Glazba je izvela himnu. Nato je naraštajac Lukež deklamirao »Pozdrav Sokolima«, a zbor podmlatka izveo je »Poleti sivi sokole«. Zatim je otpočeo javni nastup, koji je imao 14 točaka. Prvi je nastupio ženski podmladak (24) društva Lipovljani. U sledećim točkama izvedeni su nastupi m. podmlatka Lipovljani (9), m. naraštaja (14) Novske i m. podmlatka Jazavice (14), te m. podmlatka Lipovljani (10). Nadalje je m. podmladak čete Jazavica (9) izveo vežbe s puškama. Iza toga su nastupili m. naraštaj Lipovljani (»devetorka«), ž. podmladak Lipovljani, zatim članice Lipovljani, Kutina, Popovača (13), članovi Lipovljani, Ludina, Popovača i Jasenovac (18), nadalje ž. podmladak Lipovljani (»dimnjarići«), odeo starije brace iz Novske, te članovi (9) čete Gaj s puškama. Dali su članovi iz Ludine i Kutine izveli vežbe na preči, a Kutina na ruči. Tehnički uspeh je dobar. U svemu se vidi da društvo Lipovljani napreduje. Sve vežbe publike je pratila s velikim interesom. Na kraju izveden je mimohod svih vežbača, a onda je prosvetar brat Matko Lukež održao govor, naglasivši

Posle povorka počela je javna vežba sa sledećim programom: 1) proste vežbe muške dece — društvo Topusko; 2) proste vežbe ženske dece — društvo Topusko; 3) proste vežbe muške dece s batinama — dr. Vrginmost; 4) proste vežbe ženske dece s venčićima — dr. Topusko; 5) proste vežbe starije braće — sva društva; 6) proste vežbe muške dece — dr. Lasišnja; 7) proste vežbe ženske dece — dr. Lasišnja; 8) petorka — dr. Topusko; 9) mešane proste vežbe muške i ženske dece — dr. Lasišnja (10) ruče — dr. Vrginmost; 11) ljubljanske sletske proste vežbe članica — dr. Topusko; 12) preča — dr. Vrginmost; 13) ljubljanske proste vežbe članova — sva društva; 14) ljubljanske proste vežbe za seoske čete — sve čete.

Ukupno je vežbalo u svim kategorijama 245 vežbača. U povorci i na vežbi učestvovala su sledeća društva i čete: društvo: Vrginmost, Lasišnji Sjetnik, Lasišnja i njezine čete, izaslanici društva Petrinja; čete: Čemernica, Blatnica, Perna, Slavko Polje, Bović i Prkos.

Na vežbalištu bilo je preko 1000 gledalaca, koji su oduševljeno pozdravljali siguran nastup svih kategorija, a naročito dece i seoske čete.

Posle vežbe razvila se na vežbalištu vrlo ugodna zabava uz sudelovanje glazbe Uzgajališta iz Gline.

Moralni uspeh ove naše priredbe bio je odličan, a materijalni vrlo dobar.

**Tko oglašuje,
taj napreduje!**

Vse tiskovine

vse potrebne knjige

za sokol. knjižnice

vsa vabilia, letake, lepake

za sokolske priredite

Vam natisne

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. Ilustrira knjige v enobarvnem in večbarvnem tisku. / Tiska časopise, revije, vizitke, bloke, kataloge in mladinske liste.

Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA V LJUBLJANI PODRUŽNICA V MARIBORU Tyrševa ulica štev. 44

332-28

UČITELJSKA TIKARNA V LJUBLJANI

FRANCISKA 6

Spomen - klince

Eksere za osvećenje sokolske zastave

najbolje i jektino izradjuje

MIRKO ŠMAT, graver

B e o g r a d , T e r a z i e 1

336-28

PRVA JUGOSLOVENSKA INDUSTRJA
SPORTSKIH POTREPŠTINA

M. DRUCKER Zagreb, Ilica 39
Beograd, Pasač Akademije Nauka

Vlastiti proizvod lako-atletskih sprava. Lopte za odbojku, medicinka, košarka, lopte za bacanje itd.
ZAHTEVAJTE BESPLATNE CJENIKE!

335-27

336-28

337-29

338-30